

Greiðsluafkoma ríkissjóðs janúar - ágúst 2002

Nú liggja fyrir tölur um greiðsluafkomu ríkissjóðs fyrstu átta mánuði ársins. Uppgjörð hér á eftir sýnir sjóðhreyfingar og er sambærilegt við almenn sjóðstreymisfirlit. Tölurnar eru því ekki samanburðarhæfar við ríkisreikning eða fjárlög ársins sem eru sett fram á rekstrargrunni.

Handbært fé frá rekstri var neikvætt um 16,3 milljarða króna samanborið við 6,9 milljarða neikvæða stöðu á sama tíma í fyrra. Breyting frá fyrra ári skýrist af 9,4 milljarða króna hækkun gjalda umfram hækkun tekna milli ára. Fjármunahreyfingar voru hins vegar jákvæðar um 7,1 milljarð króna í stað 1,3 milljarða neikvæðrar stöðu í fyrra. Þar munar mestu um sölu hlutabréfa í Landsbanka Íslands, en innstreymi vegna hlutafjársoðu nam um 4,8 milljörðum króna. Auk þess hækka innheimtar afborganir um 3 milljarða frá sama tíma í fyrra.

Heildartekjur ríkissjóðs námu tæplega 152½ milljarði króna og hækka um 9,7 milljarða frá fyrra ári, eða tæplega 7%. Skatttekjur ríkissjóðs hækka mun minna, eða um 6 milljarða króna, 4½%. Skýringin á þessum mismun felst fyrst og fremst í auknum tekjum af sölu eigna. Til samanburðar má nefna að verðlag hækkaði um 6½% á þessu tímabili og launavísitalan um tæplega 8%. Áfram gætir því samdráttar að raungildi þegar þróun skatttekna á fyrstu átta mánuðunum er skoðuð. Nánari skoðun á þróuninni innan ársins sýnir hins vegar að samdrátturinn fer ört minnkandi og að ýmsir helstu tekjuliðir ríkissjóðs, eins og virðisaukaskattur, tekjuskattur einstaklinga og tryggingagjald, hafa aukist að raungildi síðustu mánuði. Þessi þróun bendir til þess að ákveðin veðrabrigði séu að verða í efnahagslífinu og að samdrátturinn sem tók að gæta á fyrstu mánuðum ársins 2001 sé að baki.

Greidd gjöld nema 165,8 milljörðum króna og hækka um tæpa 16 milljarða frá fyrra ári, eða um 10,6%. Útgjöld til félagsmála eru um 101 milljarður, en þau vega rúmlega 60% af heildarútgjöldum ríkissjóðs. Þar munar mestu um útgjöld til heilbrigðismála, sem nema 40,7 milljörðum króna og hækka um 5 milljarða króna frá fyrra ári. Þá nema greiðslur til almannatrygginga um 33 milljörðum og hækka um 3,2 milljarða króna. Greiðslur til atvinnumála eru 24 milljarðar sem er nær óbreytt frá fyrra ári, þar sem lækkun greiðslna til orku- og sjávarútvegs mála vegur að hluta til upp á móti hækkun til samgöngumála. Vaxtagreiðslur hækka um tæplega 0,8 milljarða króna, eða sem nemur 5% milli ára.

Greiðsluafkoma ríkissjóðs janúar-ágúst (Í milljónum króna)

	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
Innheimtar tekjur.....	105.694	121.747	134.279	142.945	152.634
- Sala eigna.....	-648	-395	0	3	-3.175
Greidd gjöld.....	106.371	114.451	127.215	149.841	165.774
Handbært fé frá rekstri.....	-1.324	6.902	7.064	-6.893	-16.315
Fjármunahreyfingar.....	2.363	1.176	1.456	-1.276	7.096
Hreinn lánsfjárfnuður.....	1.040	8.078	8.520	-8.168	-9.221
Afborganir lána.....	-17.349	-18.324	-28.471	-22.158	-22.122
Innanlands.....	-7.572	-8.653	-14.981	-7.406	-10.068
Erlendis.....	-9.776	-9.671	-13.490	-14.753	-12.054
Greiðslur til LSR og LH.....	0	-1.084	-4.000	-10.000	-6.000
Lánsfjárfnuður. brúttó.....	-16.309	-11.330	-23.948	-40.326	-37.343
Lántökur.....	17.434	9.915	24.973	36.234	32.171
Innanlands.....	18.627	811	2.981	11.406	9.287
Erlendis.....	-1.192	9.104	21.992	24.827	22.884
Greiðsluafkoma ríkissjóðs.....	1.125	-1.414	1.022	-4.093	-5.172

Tekjur ríkissjóðs janúar-ágúst
(Í milljónum króna)

	Breyting frá fyrra ári. %						
	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
Skatttekjur í heild.....	125.217	132.825	138.709	16,2	11,0	6,1	4,4
Skattar á tekjur og hagnað.....	34.954	41.911	43.780	20,3	18,6	19,9	4,5
Tekjuskattur einstaklinga.....	26.120	30.081	33.855	16,0	14,1	15,2	12,5
Tekjuskattur lögaðila.....	4.902	6.663	3.961	52,2	21,0	35,9	-40,6
Skattur á fjármagnstekjur.....	3.932	5.167	5.964	20,3	55,5	31,4	15,4
Tryggingagjöld.....	12.442	13.754	15.137	10,7	7,5	10,5	10,1
Eignarskattar.....	5.845	6.529	6.346	7,4	12,6	11,7	-2,8
Skattar á vöru og þjónustu.....	71.675	70.249	73.153	16,2	8,0	-2,0	4,1
Virðisaukaskattur.....	45.512	45.233	48.417	18,3	10,5	-0,6	7,0
Aðrir óbeinir skattar.....	26.162	25.017	24.732	12,9	4,0	-4,4	-1,1
Þar af:							
Vörugjöld af ökutækjum.....	3.688	2.172	1.951	30,7	-11,3	-41,1	-10,2
Vörugjöld af bensíni.....	5.199	4.951	4.802	2,4	10,9	-4,8	-3,0
Þungaskattur.....	3.294	3.605	3.524	16,6	15,2	9,4	-2,2
Áfengisgjald og hagn. ÁTVR.....	5.816	5.550	5.654	8,5	5,7	-4,6	1,9
Annað.....	8.165	8.739	8.801	13,7	2,6	7,0	0,7
Aðrir skattar.....	301	382	293	45,5	54,4	26,9	-23,3
Aðrar tekjur.....	9.061	10.121	13.924	3,1	1,3	11,7	37,6
Tekjur alls.....	134.279	142.945	152.634	15,2	10,3	6,5	6,8

Lántökur ríkissjóðs námu 32,2 milljörðum króna á fyrstu átta mánuðum ársins. Þar á meðal var tekið erlent langtímalán að andvirði 21,6 milljarðar króna. Tilgangurinn er að auka vægi langtímalána sem hlutfall af heildarfjármögnun ríkissjóðs á kostnað erlendra skammtímalána. Lántökur innanlands námu 9,3 milljörðum króna. Á móti lántökum vega afborganir að fjárhæð 22,1 milljarður króna þar sem rúmlega 12 milljarðar fóru til greiðslu erlendra langtímalána og 10 milljarðar króna til niðurgreiðslu spariskírteina. Þá voru 6 milljarðar greiddir til Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins í því skyni að lækka framtíðarskuldbindingar ríkissjóðs. Greiðsluafkoma ríkissjóðs er nú neikvæð um 5,2 milljarða króna, samanborið við 4,1 milljarðs neikvæða stöðu á sama tíma í fyrra.

Gjöld ríkissjóðs janúar-ágúst
(Í milljónum króna)

	Breyting frá fyrra ári. %						
	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
Almenn mál.....	14.412	14.902	17.882	10,8	14,9	3,4	20,0
Almenn opinber mál.....	8.055	8.669	10.337	13,3	14,4	7,5	19,3
Löggæsla og öryggismál.....	6.358	6.233	7.544	7,7	15,5	-2,0	21,0
Félagsmál.....	76.091	89.790	101.101	8,2	6,2	18,0	12,6
Þar af: Fræðslu- og menningarmál....	16.661	19.349	21.665	8,2	8,7	16,1	12,0
Heilbrigðismál.....	30.590	35.662	40.659	12,6	6,6	16,6	14,0
Almannatryggingamál.....	24.395	29.695	32.943	3,0	2,8	21,7	10,9
Atvinnumál.....	19.203	23.369	23.987	5,9	5,4	21,7	2,6
Þar af: Landbúnaðarmál.....	5.844	7.285	7.212	-0,6	1,7	24,7	-1,0
Samgöngumál.....	8.388	10.237	10.860	5,5	8,1	22,0	6,1
Vaxtagreiðslur.....	12.946	14.765	15.526	-6,7	50,2	14,1	5,2
Aðrar greiðslur.....	4.558	7.023	7.275	44,8	34,3	54,1	3,6
Greiðslur alls.....	127.215	149.841	165.774	7,6	11,2	17,8	10,6